

Az Uzboi–Ladon–Morava-folyórendszer vizsgálata

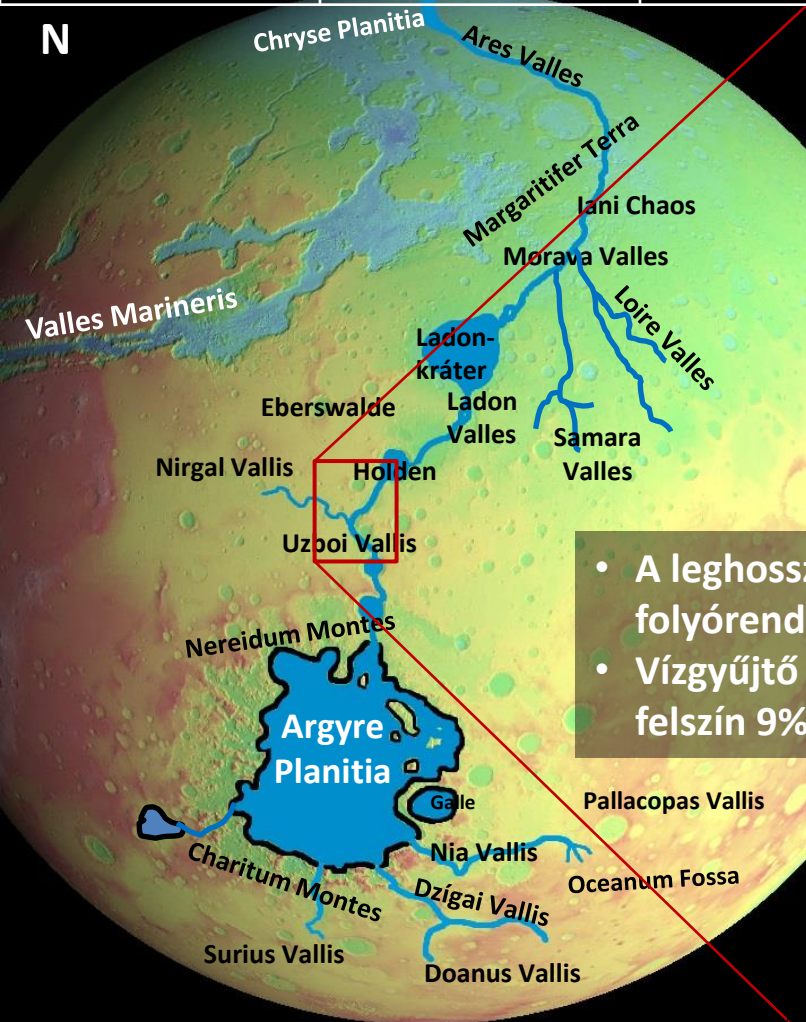
Szilágyi-Sándor András, földtudományi BSc

Témavezető: Dr. Székely Balázs, egyetemi docens
ELTE Geofizikai és Űrtudományi Tanszék

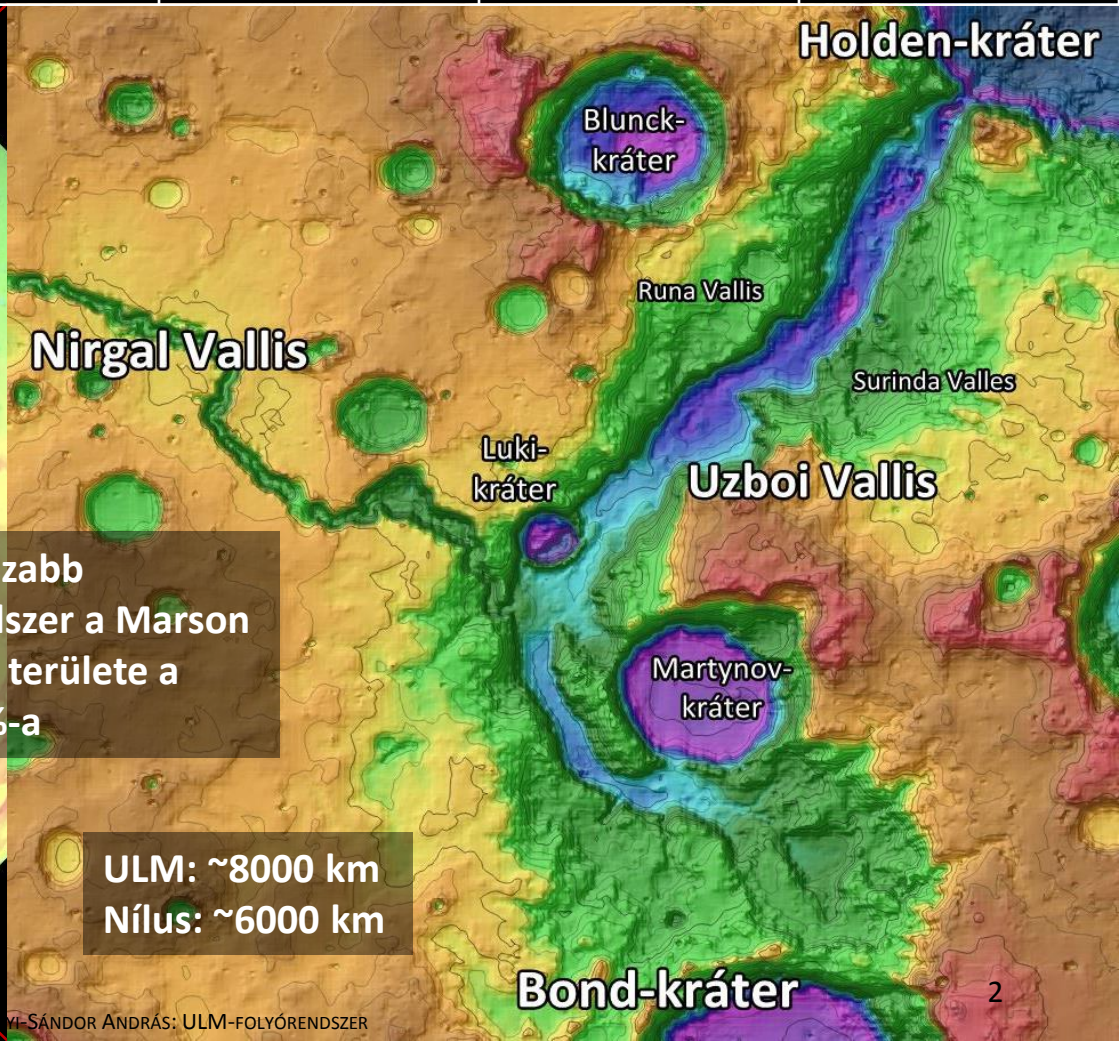
2020. december 10.

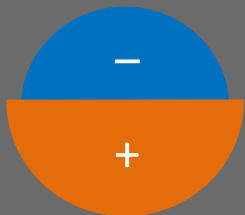

- A leghosszabb folyórendszer a Marson
- Vízigyűjtő területe a felszín 9%-a

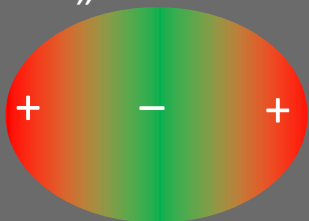
ULM: ~8000 km
Nílus: ~6000 km

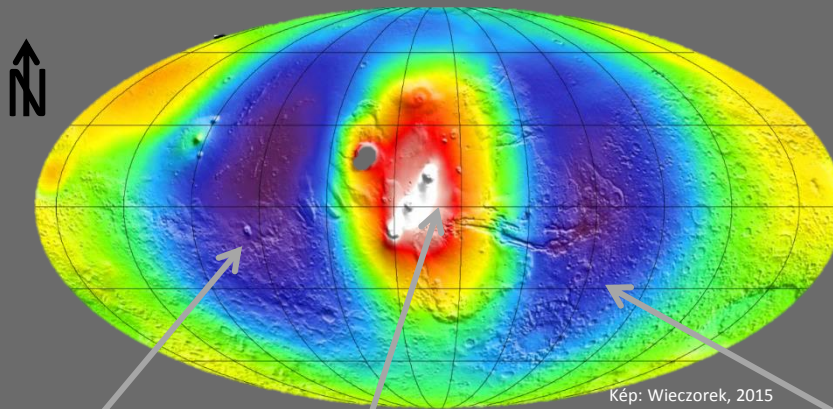
Globális
kettősség

Tharsis és
azzal ellenlábás
„dudor”

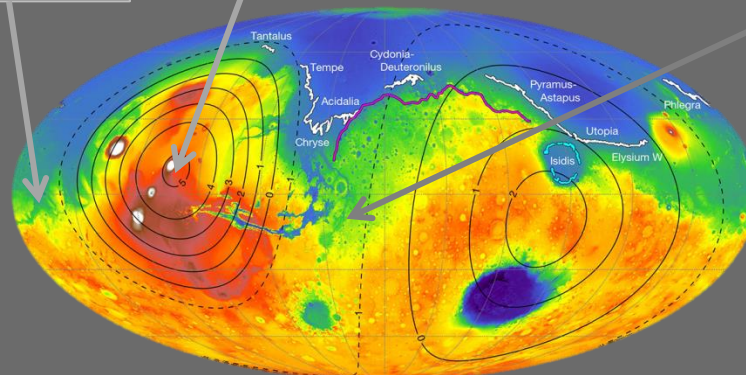
Areoid

Ma'adim
Vallis

Tharsis

Uzboi-Ladon-Morava-
folyórendszer

Magassági térkép

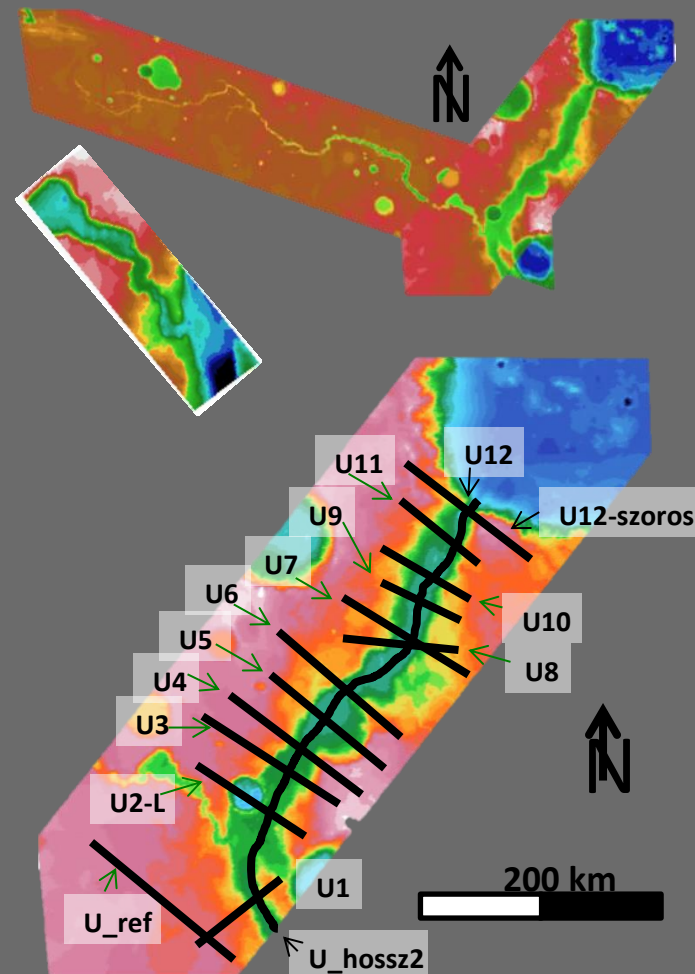
Fő kérdések:

Az Uzboi–Ladon–Morava-folyórendszer vizsgálata:

- Uzboi Vallis – kráterből ered
- Nirgal Vallis – félkörívben kezdődő völgy

**Miért különböznek?
Összefolytak-e valaha?**

- 6 db sávszelvény
- 15 db magassági szelvény

Adatforrás

Mars MGS MOLA DEM 463m v2

Mars Global Surveyor űrszonda (MGS)

Mars Orbiter Laser Altimeter (MOLA) lézeres távolságmérő

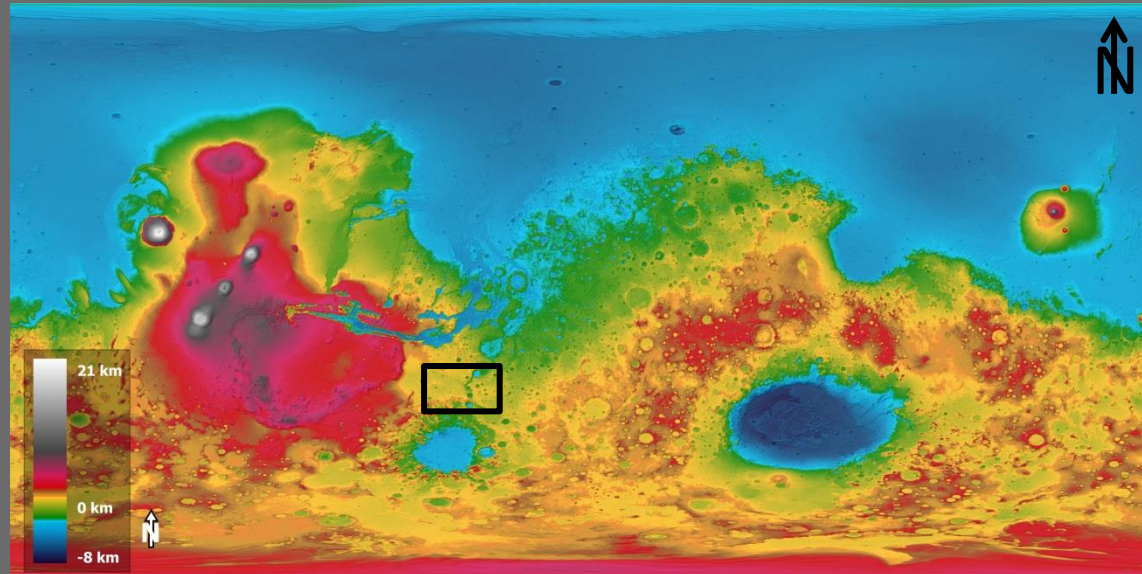
Digitális Terepmodell

- 1999 – 2001
- Lefedettség: É 88° – D 88°
- 1/128°, meridián mentén 463 m-es felbontás
- Korrigált (GMM-2B areoid)
- ±3 m teljes legnagyobb függőleges bizonytalanság
- Szabad hozzáférhetőség

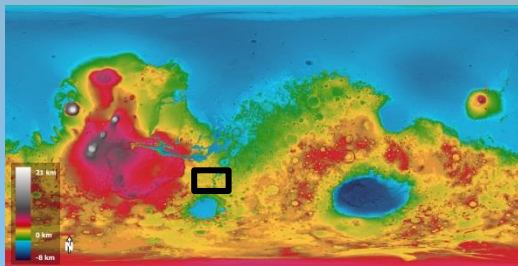
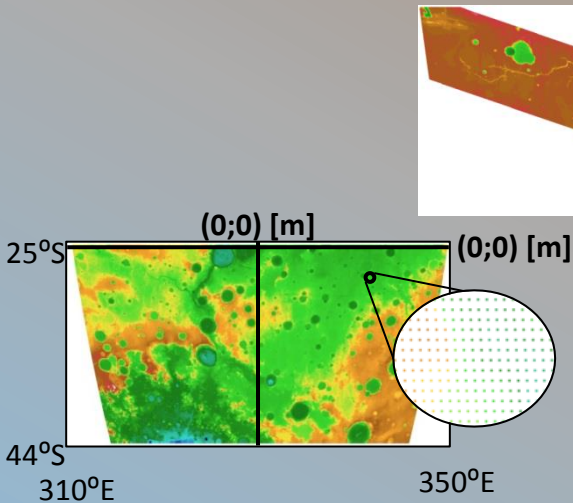
1 px = 463m
meridián mentén

kép: wikipedia

Az adatfeldolgozás folyamata

Mars Orbiter Laser Altimeter (MOLA) digitális terepmodell

A kutatási terület kivágása
310°–350°E; 25°–44°S

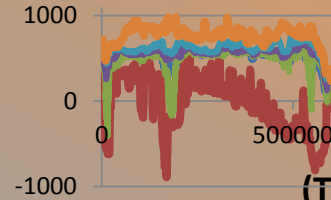
XYZ tábla generálása

Méter egységű koordinátarendszer
definiálása (0°; 330°) kezdőponttal

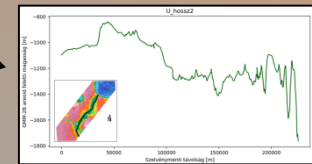
A vizsgált területek további szűkítése
a könnyebb kezelhetőség érdekében

A sávszelvény (SWATH) sávjának definiálása

SWATH-analízis
(TELBIŠZ et al, 2013) alapján

Magassági
keresztmetszvények

Értelmezés

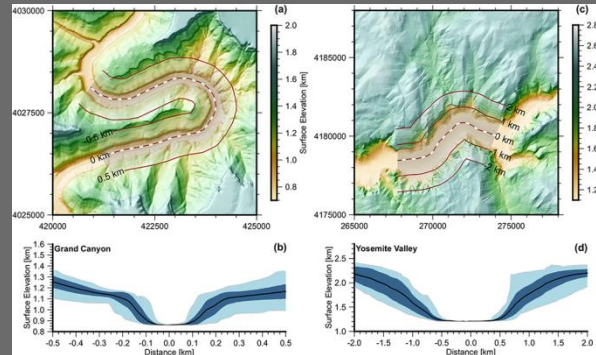
A sávszelvény-elemzés módszere

Digitális Terepmodell
~valóság

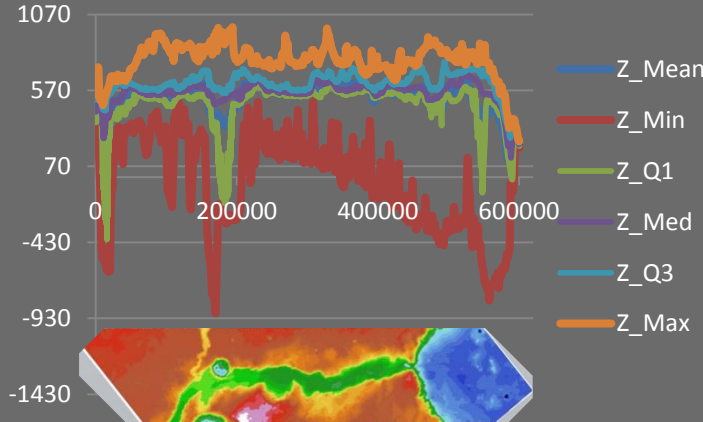
Sávszelvény

Hagyományos magassági
szelvény

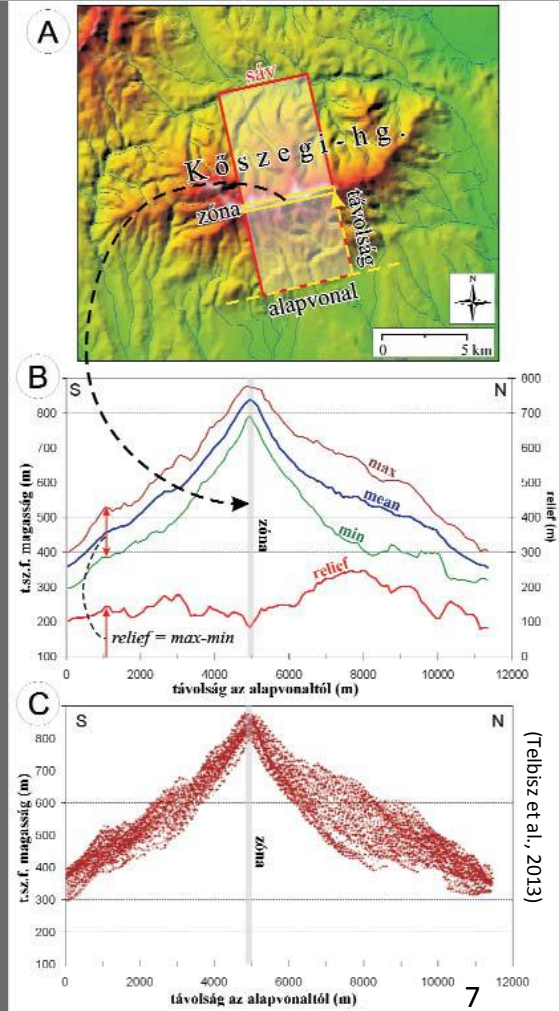
SwathCalc_EN.bas VB Excel macro
(Telbisz et al., 2013)
Írány, mintavételi szélesség (változó)

(Hergarten et al, 2014)

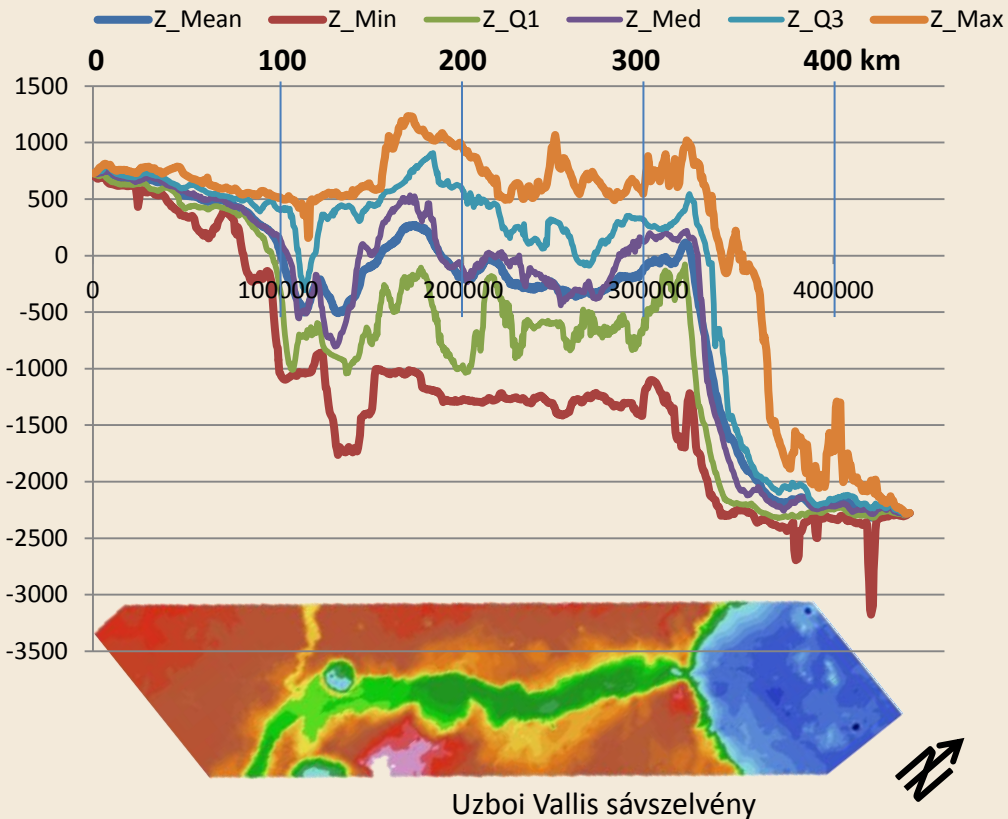
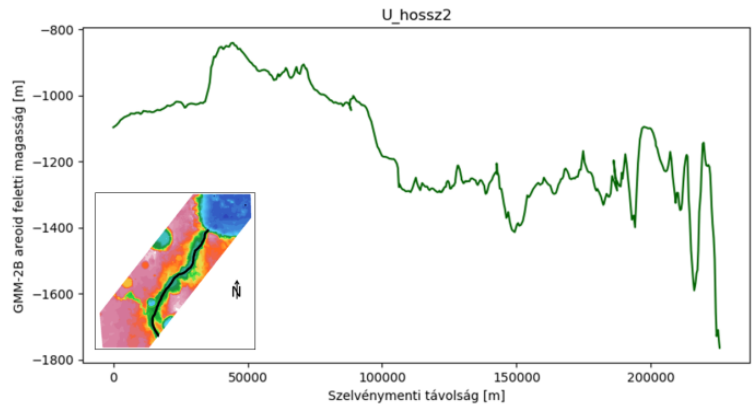
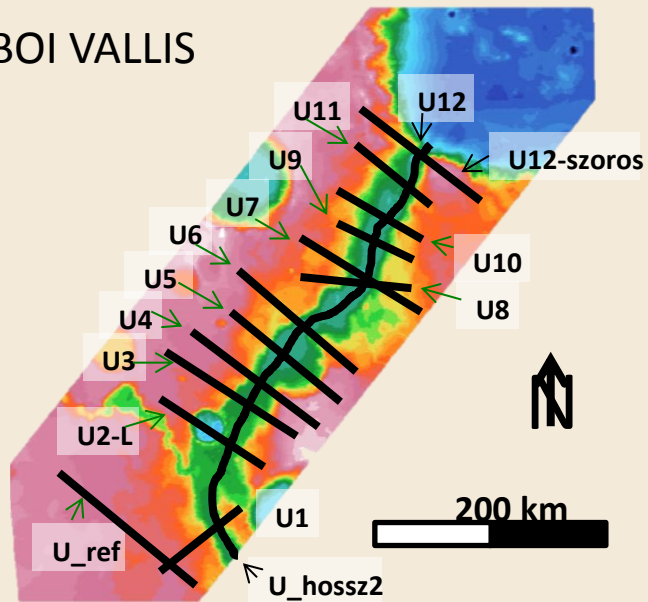
SZILÁGYI-SÁNDOR ANDRÁS : ULM-FOLYÓRENDSZER

- Általánosított magassági keresztmetszvény
- Statisztikai módszer (nem önkényes)
- Szelvény menti távolság függvényében
- Átlag, min, max, med, alsó és felső kvartilis
- Átlátható

UZBOI VALLIS

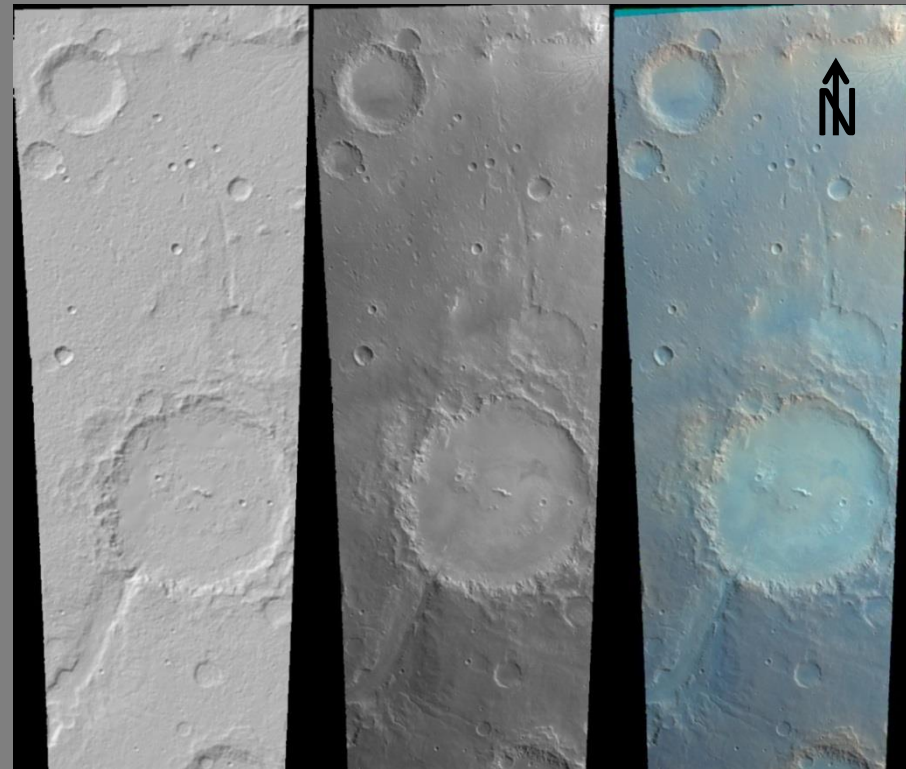
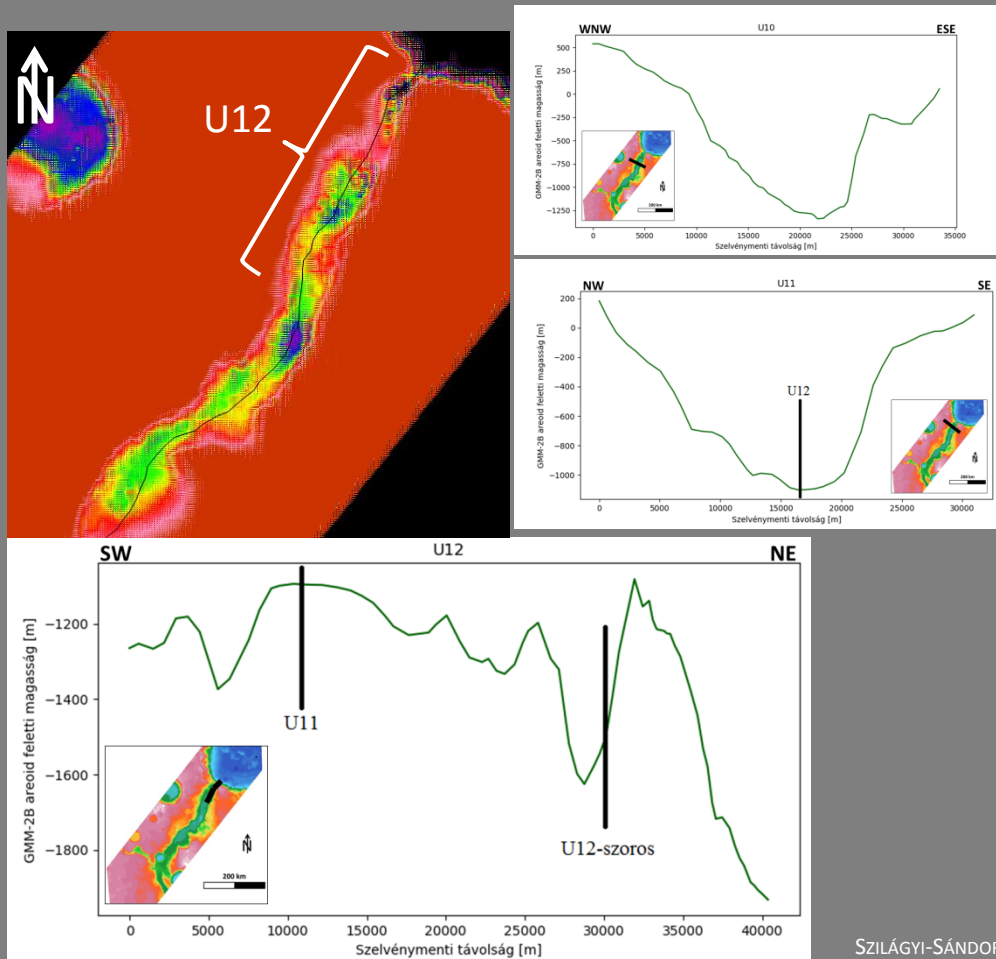

Uzboi Vallis hossz szelvény

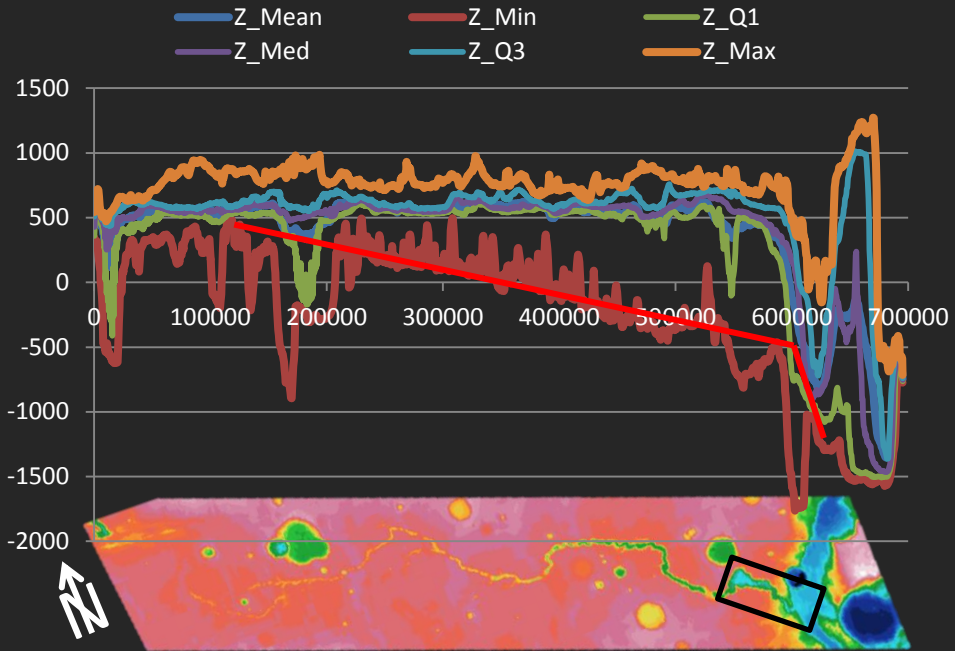
Uzboi Vallis sávszelvény

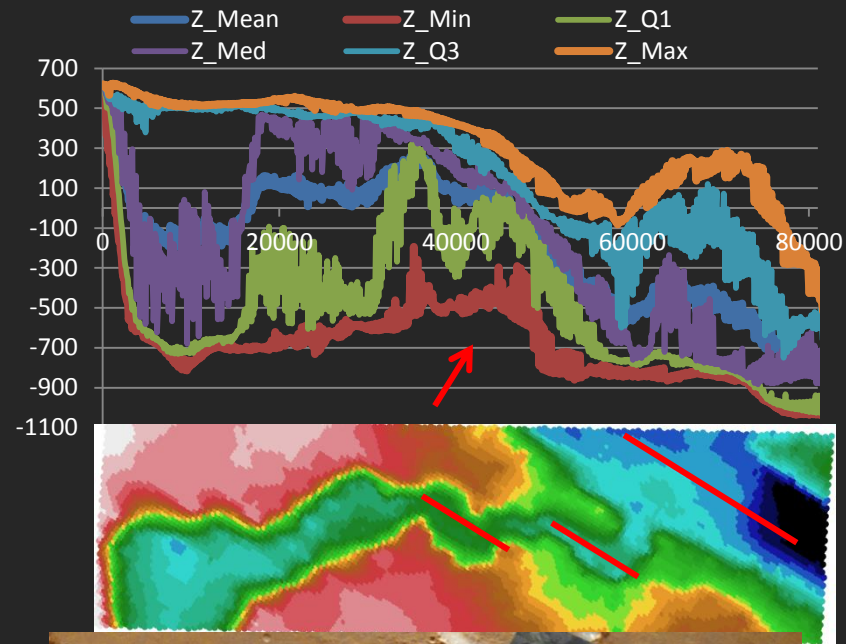
Pull-apart medencék az Uzboi Vallis északi részén

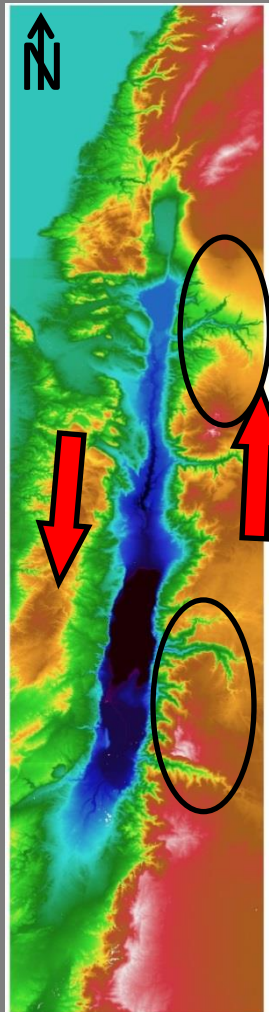

NIRGAL VALLIS

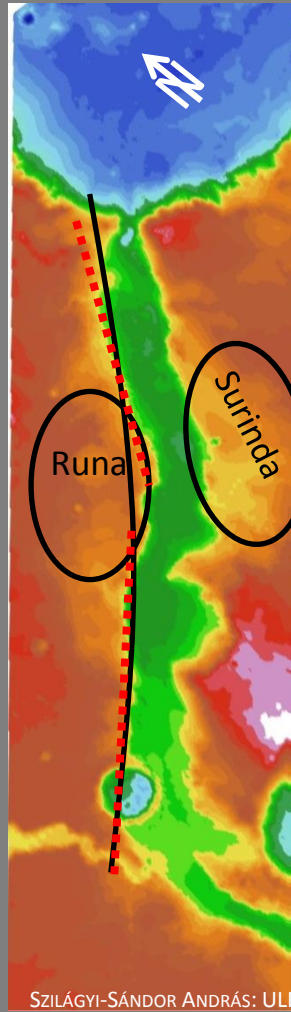
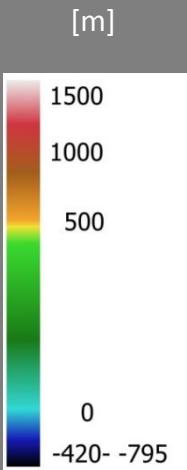
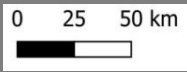

Félmedence a torkolatban

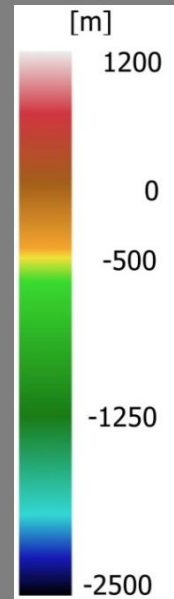
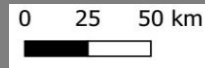

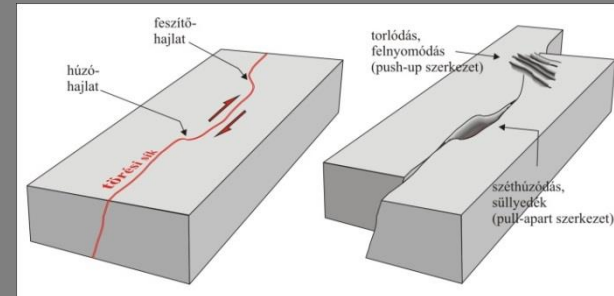
A Holt-tenger árka

Uzboi Vallis

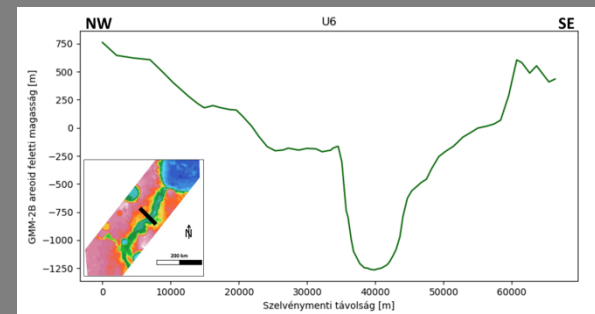
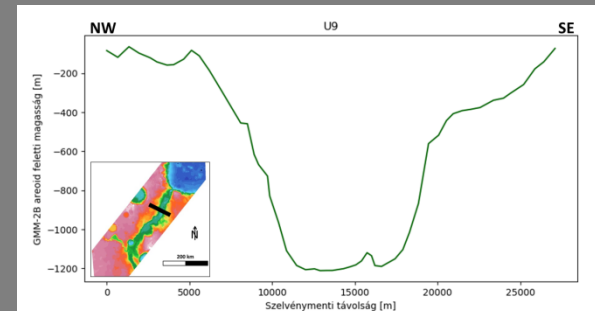

SZILÁGYI-SÁNDOR ANDRÁS: ULM-FOLYÓRENDSZER

Széthúzás és torlódás kialakulása

(Konrád & Budai, 2020)

Következtetések

Nirgal Vallis

1. A földihez hasonló, folyamatosan
2. Az Uzboi Vallis irányába lejt
3. ~Colorado - Grand-kanyon

Köszönöm a figyelmet!

Uzboi Vallis

1. Utólag módosult, lefolyástalan
2. Tektonikus keletkezés
3. Jelenleg több szakaszra (pull-apart medencékre) oszlik
4. A tektonikus folyamatok a folyó aktív szakasza után is folytatódtak
5. ~ A Holt-tenger árka